

Schematy postępowania przy przekazywaniu sprawozdań jednostkowych Rb-Z i Rb-N w postaci elektronicznej (poradnik)

Zgodnie z § 9 ust. 9 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, w brzmieniu obowiązującym od I kwartału 2022 r.:

„9. Samorządowe jednostki budżetowe, w tym jednostki obsługujące, oraz samorządowe zakłady budżetowe przekazują zarządowi jednostki samorządu terytorialnego sprawozdania wyłącznie w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, z wykorzystaniem aplikacji wskazanej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów lub w plikach elektronicznych zgodnych ze strukturami udostępnionymi na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów.”

W związku z powyższym samorządowe jednostki budżetowe, w tym jednostki obsługujące, oraz samorządowe zakłady budżetowe **przekazują** zarządowi jednostki samorządu terytorialnego:

- sprawozdania Rb-Z, Rb-N **wyłącznie w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym**

z zastosowaniem jednego z poniższych sposobów przekazania:

- 1) albo z wykorzystaniem aplikacji wskazanej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów
- 2) albo w plikach elektronicznych zgodnych ze strukturami udostępnionymi na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów

Zgodnie z komunikatem opublikowanym 9 lutego 2022 r. na stronie na stronie BIP MF dostępnym pod adresem: <https://www.gov.pl/web/finanse/system-informatyczny-bestia> jako właściwy do przekazywania sprawozdań jednostkowych samorządowych jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych wskazano: **system zarządzania budżetami jednostek samorządu terytorialnego SJO BeSTi@ (albo BeSTi@)**

Jednocześnie wskazano na możliwość przekazywania sprawozdań w plikach elektronicznych zgodnych z dokumentacją wejścia-wyjścia informatycznego systemu zarządzania budżetami jednostek samorządu terytorialnego BeSTi@.

Zgodnie z definicją struktur plików elektronicznych zawierających sprawozdania – wewnętrzny podpis elektroniczny jest elementem opcjonalnym – a więc nie musi obligatoryjnie wystąpić w plikach XML ze sprawozdaniami. Powyższe pozwala więc na zastosowanie zewnętrznych podpisów kwalifikowanych (zapisywanych jako osobne pliki obok pliku XML ze sprawozdaniem).

W związku z pojawiającymi się licznymi pytaniami i wątpliwościami w pierwszej kolejności przedstawiamy różnice w obsłudze sprawozdań jednostkowych jednostek organizacyjnych (samorządowych jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych) oraz jednostek z osobowością prawną (instytucje kultury, samorządowe samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, samorządowe jednostki z osobowością prawną utworzone na podstawie odrębnych ustaw) a ponadto prezentujemy podstawowe warianty realizacji przez jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe obowiązków sprawozdawczych z uwzględnieniem dostępnego oprogramowania tj.:

- 1) jednostka budżetowa/zakład budżetowy – nie posiada dostępu do systemów SJO BeSTi@/ BeSTi@ lecz posiada system finansowo-księgowy umożliwiający wygenerowanie plików XML zawierających dane ze sprawozdań Rb-Z i Rb-N (nie zawierających podpisów elektronicznych)
- 2) jednostka budżetowa/zakład budżetowy posiada dostęp do systemu SJO BeSTi@
- 3) jednostka budżetowa/zakład budżetowy posiada dostęp do systemu BeSTi@

Porównanie zasad przekazywania sprawozdań z zakresu operacji finansowych (Rb-Z, Rb-N, Rb-UZ)

	Jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, jednostki obsługujące	Samorządowe osoby prawne
Aplikacja udostępniona przez MF do obsługi sprawozdań jednostkowych	System SJO BeSTi@ System BeSTi@ (dla JST)	<ul style="list-style-type: none"> Nie udostępniono dedykowanej aplikacji Udostępniono wzory w formie plików arkuszy kalkulacyjnych, które są jedyną dopuszczalną formą składania omawianych sprawozdań
Inne systemy do obsługi sprawozdań jednostkowych	Systemy finansowo-księgowe umożliwiające eksport sprawozdań do plików XML w strukturze zgodnej z dokumentacją wejścia-wyjścia	Nie dotyczy
Format pliku sprawozdania	Plik sprawozdania musi być zgodny ze strukturami udostępnionymi na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów – format XML.	XLS/XLS* - wzory do wypełnienia dostępne są na stronie: https://www.gov.pl/web/finanse/formularze-samorzadowe-jedn-z-osobowoscia-prawna
Podpisy elektroniczne głównego księgowego i kierownika jednostki	Wyłącznie podpis kwalifikowany	Podpis kwalifikowany, podpis zaufany, podpis osobisty
Sposób podpisania sprawozdań	<p>W systemach SJO BeSTi@/BeSTi@:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprzez funkcje dostępne w w/w systemach <p>W plikach XML uzyskanych z systemów FK:</p> <ul style="list-style-type: none"> podpisy kwalifikowane zewnętrzne (zapisane w odrębnym pliku z rozszerzeniem .xades) <p>Uwaga: zastosowanie innego trybu złożenia podpisu spowoduje NIEZGODNOŚĆ ze strukturami opublikowanymi w BIP MF (dokumentacją wejścia-wyjścia systemu BeSTi@).</p>	<p>Podpisy kwalifikowane zewnętrzne zapisane w odrębnym pliku z rozszerzeniem .xades</p> <p>Taki tryb składania podpisów jest najbardziej zalecanym gdyż:</p> <ul style="list-style-type: none"> urząd JST otrzyma plik XLS gotowy do wczytania do systemu (bez konieczności wykonania dodatkowych operacji) weryfikacja podpisów następuje w aplikacji dostawcy podpisów kwalifikowanych <p>Podpis zaufany (złożony poprzez platformę ePUAP): Taki tryb składania podpisów jest dopuszczalny lecz generuje dodatkowe czynności po stronie Urzędu oraz jest przyczyną różnych nieporozumień na styku: jednostka składająca sprawozdanie < - > Urząd JST gdyż:</p> <ul style="list-style-type: none"> w wyniku złożenia podpisów zaufanych powstaje plik XML w formacie nie obsługiwanym przez system BeSTi@ w JST w celu prawidłowego wczytania do systemu BeSTi@ sprawozdania z pliku podpisanego podpisem zaufanym trzeba wykonać w Urzędzie następujące czynności: <ul style="list-style-type: none"> zweryfikować plik XML na stronie gov.pl pobrać ze strony gov.pl podpisaną zawartość tj. sprawozdanie w pliku XLS (jest on dostępny dopiero po weryfikacji podpisów) wczytać plik XLS funkcją importu danych do bazy, dostępną z poziomu sprawozdania jednostkowego w menu Plik -> Importuj dane z XLSM

Wariant 1: Jednostka budżetowa/zakład budżetowy nie posiada systemu SJO BeSTi@ (ani dostępu do systemu BeSTi@ ps JST) lecz posiada system FK umożliwiający wygenerowanie pliku XML ze sprawozdaniami Rb-Z i Rb-N (bez podpisu)

Jednostka
budżetowa

- Eksport sprawozdań Rb-Z i Rb-N do pliku XML z programu finansowo-księgowego
- Podpisanie podpisem kwalifikowanym pliku XML (podpisanie w trybie podpisu zewnętrznego) w programie dostarczonym przez dostawcę podpisu kwalifikowanego:
  - przez głównego księgowego i przez kierownika jednostki

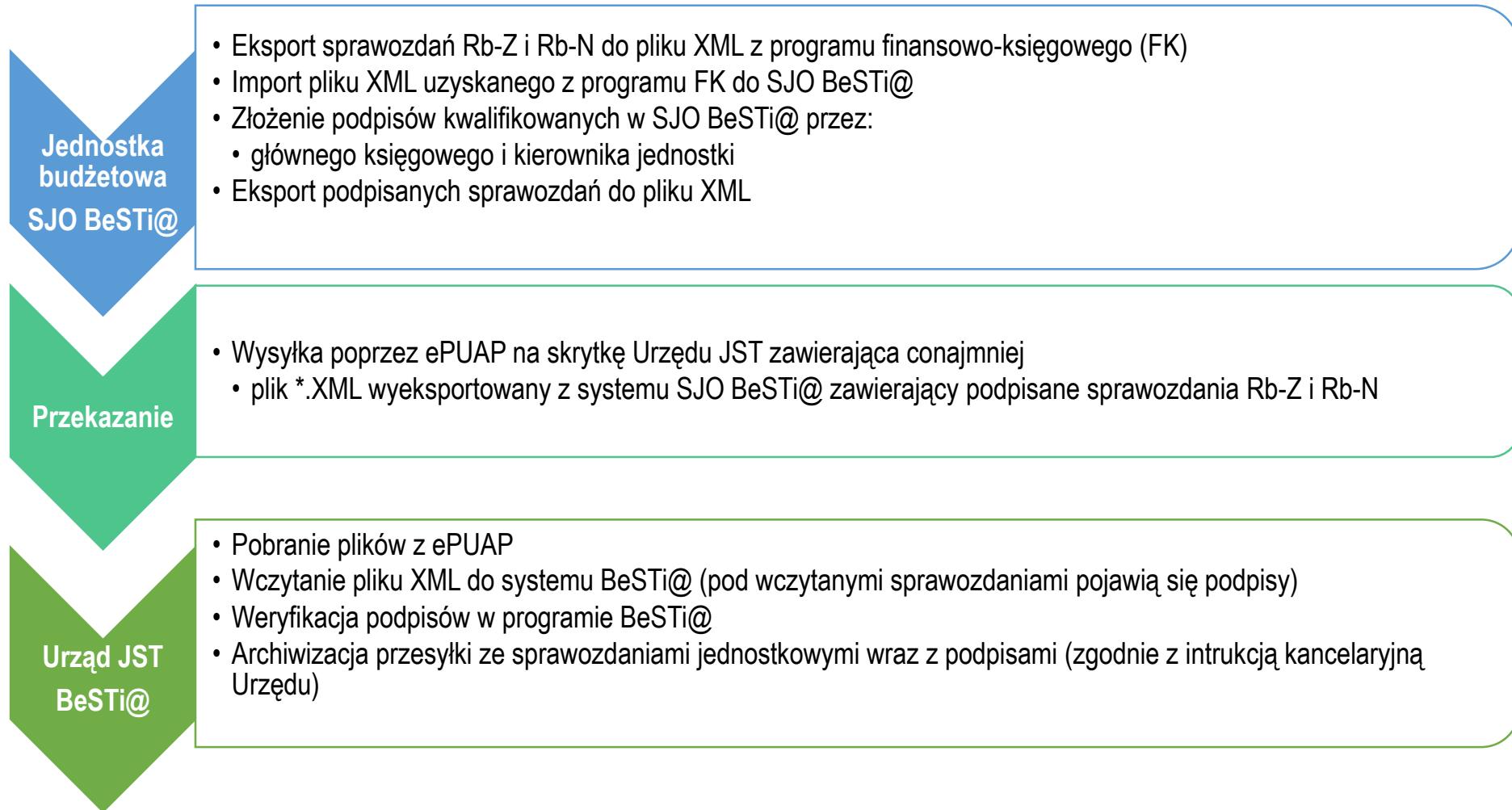
Przekazanie

- Wysyłka poprzez ePUAP na skrytkę Urzędu JST zawierająca conajmniej
  - plik *.XML (ze sprawozdaniami Rb-Z i Rb-N) o strukturze zgodnej z podaną w BIP MF (bez podpisu wewnętrznego)
  - albo dwa pliki *.xades (zewnętrzny podpis głównego księgowego oraz zewnętrzny podpis kierownika jednostki),
  - albo jeden plik *.xades zawierający dwa podpisy kwalifikowane - głównego księgowego i kierownika

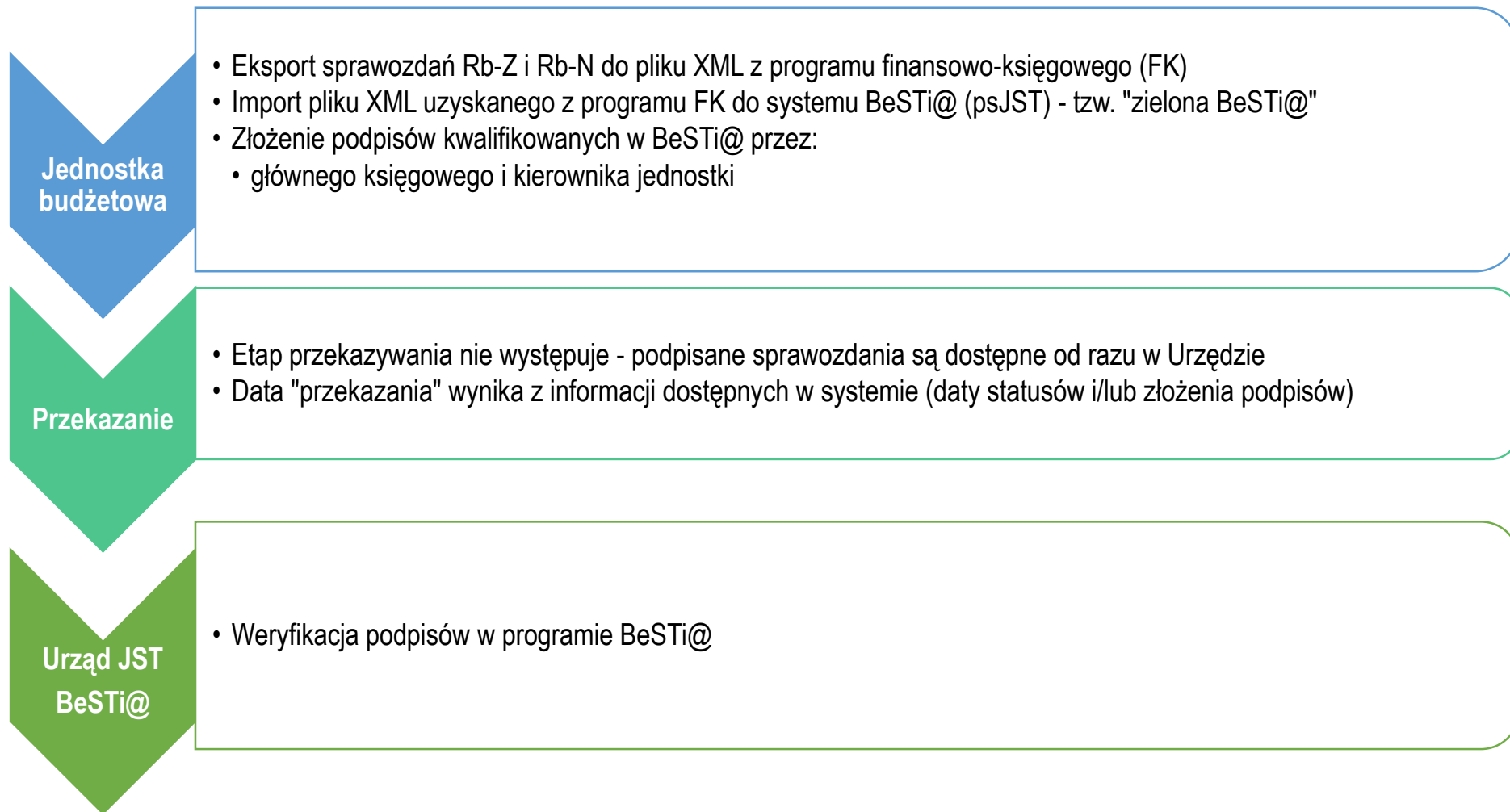
Urząd JST

- Pobranie plików z ePUAP
- Weryfikacja podpisów w programie dostarczonym przez dostawcę podpisu kwalifikowanego
- Wczytanie pliku XML do BeSTii (w systemie nie pojawią się podpisy - dlatego warto dodać uwagę z informacją o miejscu składowania pliku z podpisami)
- Archiwizacja przesyłki ze sprawozdaniami jednostkowymi wraz z podpisami (zgodnie z instrukcją kancelaryjną Urzędu)

**Wariant 2: Jednostka budżetowa/zakład budżetowy posiada systemu SJO BeSTi@
oraz system FK umożliwiający wygenerowanie pliku XML ze sprawozdaniami Rb-Z i Rb-N**

Wariant 3: Jednostka budżetowa/zakład budżetowy posiada dostęp zdalny do systemu BeSTi@ dla macierzystej JST oraz system FK umożliwiający wygenerowanie pliku XML ze sprawozdaniami Rb-Z i Rb-N

Obsługa sprawozdań jednostkowych Rb-Z i Rb-N składanych przez samorządowe jednostki posiadające osobowość prawną

Jednostka z osobowością prawną

- Wypełnienie sprawozdań Rb-Z i Rb-N na wzorach pobranych ze strony MF (pliki XLS)
- Złożenie podpisów kwalifikowanych (typ xades zewnętrzny) lub podpisów zaufanych przez:
  - głównego księgowego i kierownika jednostki

Przekazanie

- Wysłanka poprzez ePUAP na skrytkę Urzędu JST zawierająca conajmniej
  - pliki *.XLS (ze sprawozdaniami Rb-Z i Rb-N) sporządzone na aktualnych wzorach ze strony BIP MF wraz z plikami *.xades zawierającymi zewnętrzne podpisy głównego księgowego oraz zewnętrzne podpisy kierownika jednostki złożonymi osobno do każdego sprawozdania,
  - albo pliki *.XML zawierające dwa podpisy zaufane (głównego księgowego i kierownika) otaczające pliki sprawozdań

Urząd JST BeSTi@

- Pobranie plików z ePUAP
- dla podpisów kwalifikowanych zewnętrznych (*.xades)
  - weryfikacja podpisów w programie dostarczonym przez dostawcę podpisu kwalifikowanego
  - wczytanie pliku XLS do systemu BeSTi@ (pod wczytanymi sprawozdaniami NIE pojawią się podpisy)
- dla podpisów zaufanych (*.xml) (otaczających)
  - weryfikacja podpisów na stronie gov.pl
  - wyodrębnienie i zapisanie pliku XLS na dysku oraz wczytanie go do systemu BeSTi@ (pod wczytanymi sprawozdaniami NIE pojawią się podpisy)
- Archiwizacja przesyłki ze sprawozdaniami jednostkowymi wraz z podpisami (zgodnie z instrukcją kancelaryjną Urzędu)

Typy podpisów elektronicznych (podpis XAdES):

- **Podpis XAdES typu otoczonego** (wewnętrzny), jest dołączany do struktury dokumentu (do wnętrza pliku XML i ma zastosowanie wyłącznie do plików w tym formacie).
- **Podpis XAdES typu otaczającego** (ang. enveloping), w którym struktura podpisywanego dokumentu zawarta jest w kodzie podpisu, a efektem jest jeden podpisany plik z rozszerzeniem xades lub xml. Rozwiązanie to występuje np. przy składaniu **podpisu zaufanego**.
- **Podpis XAdES typu zewnętrznego** oznacza, że podpis elektroniczny znajdować będzie się w osobnym pliku z rozszerzeniem xades lub xml, który zawiera jedynie odwołanie do dokumentu źródłowego, a nie jego treść. Możesz w ten sposób podpisać dowolny typ pliku. Dokument podpisany będzie w tym przypadku stanowić zestaw plików: plik lub pliki z podpisami (.xades) oraz dodatkowo podpisywany dokument (sprawozdanie).